

L-AĦBAR

PROVINĠJA FRANĠISKANA TA' SAN PAWL APPOSTLU, MALTA. No. 89 01.02.2004

Xoghol ta' Ġanni Bonnici, fil-knisja ta' Santa Marija ta' l-Anġli, Bahar iċ-Ċaghaq

Fra Noel Muscat ġie magħżul mid-Definitorju Ġenerali bhala l-Assistent Viżitatur ta' Fra Stefano Ottenbreit, l-ex-vigarju ġenerali ta' l-Ordni, li hu l-Viżitatur tal-Kustodja ta' l-Art Imqaddsa. Il-Kustodja ghandha 310 aħwa, imxerredin f'hafna kunventi f'Israel, it-Territorji Awtonomi Palestinjani, l-Eġittu, il-Ġordanja, is-Sirja, il-Libanu, Ċipru, Rodi, Milan, Ruma, Napoli, Palermo, Madrid, Washington, Buenos Aires, u Montevideo. Ara rapport shih fl-aħhar paġna.

F' DIN IL-HARĠA FRAR 2004

Intervista mal-Ministru Ġeneral	2
Għal din is-sena u...	4
Il-Papa dwar l-Ewkaristija u l-Eżempju ta' Santa Klara	6
80 Sena ta' Hajja Kontemplattiva	9
Direttorju	11
Fraternitas	15
Funeral ta' Fra Guillermo Salgado	19
Mill-ġurnali	20
Festa	21
Informazzjoni	22
Kalendarju	23

EDITUR

fra marcellino micallef ofm
provofm@vol.net.mt

Interview With Fr. José Rodríguez Carballo, OFM, Minister General

What the Friars Minor Are Facing

MADRID, Spain, JAN. 18, 2004. The new minister general of the Order of Friars Minor hopes to emphasize the basics of the charism inherited from St. Francis.

In this interview, Father José Rodríguez Carballo talked about the challenges the Franciscans are facing.

Q: What is your assessment of these months as superior of the order?

Father Rodríguez Carballo: The assessment is highly positive because I have seen the Lord's hand in the order. I see that it enjoys good health, that it continues to work intensely to rediscover the essential elements of the Franciscan vocation and to put them into practice. ...

Q: What are the goals and priorities of your government during these six years of office?

Father Rodríguez Carballo: The goals for this six-year term were set forth by the 2003 Pentecost General Chapter -- as we call it -- when I was elected minister general.

It is a question of returning to the essential elements of our charism, and of living and interpreting them in the light of the needs of today's world.

The priority is to refound the order in the sense of returning to the essential, in the light of events in the world: fraternal life; the life of minority and solidarity with the poorest, evangelization, the experience of God and, for all this, formation and studies are necessary.

We believe that the world is calling for solid formation at the human, spiritual, Franciscan and intellectual level. We must live in the 21st century by promoting holiness of life and science, the pillars of our order.

Q: What is the meaning of the concept "minority" for Franciscans?

Father Rodríguez Carballo: Minority means to be at the service of men, of the people. We have been and want to be "friars of the people," to be close to people, especially simple people; not as someone with power or privileges, but being the last among the least.

Q: Does the Order of Friars Minor have the same problem of lack of vocations as other religious orders and

Ghal din is-sena u...

DIJONISJU MINTOFF, OFM

Iz-zmien li ahna fih hu zmien ta' l-ghagglja... zmien tal-heffa f'kollox. Vjaggi li dari kienu jsiru fi hmistax-il gurnata illum isiru f'anqas minn hmistax-il siegha. Bicca xoghol li bl-idejn kienet tiehu xhur illum bil-makni tinhadem f'anqas minn siegha. Ktieb li dari kien jitlob is-snin biex jinkiteb u jixtered illum issibu mieghek fi ftit hin. Il-bniedem sar qisu bla sabar, dejjem imghaggl, dejjem ma jlahhaqx.

Jerga' bil-heffa fil-vjaggi u l-iktar bil-heffa tal-komunikazzjonijiet, 'il boghod harab mid-dinja u l-pajjizi, ghalkemm eluf ta' kilometri mifrudin minn xulxin, saru donnom pajjiz wiehed.

Hafna zghazagh li dejjem u kulimkien ihobbu l-gdid u bil-hegga taghhom mimlija sahha, jintefghu ghal kull ma turihom il-fantazija, ihaddnu fehmiel li hafna drabi juruk li l-gdid fl-arti, u fil-hajja mhux hliel thewadin tal-mohh u dehriet fiergha tal-hajja nervuza tal-lum.

Modern? Arti moderna? Partit modern?

X'tifhem b'modern qabel xejn? Din kienet il-mistoqsija li fost hafna ohrain staqsejna bil-kwiet x'hin maz-zghazagh hassieba taghna Itqajna Hal Far fir-rokna tal-Laboratorju tal-Paci bhas-soltu.

X'tifhem b'partit modern?

X'tifhem bil-poezija moderna? X'tifhem b'arti moderna? X'tifhem b'partit modern?

Billi d-dinja tigri malajr jahsbu li kollox tal-bierah ma jghoddx ghal-lum. Anzi jahsbu wkoll li sa ma jigu biex jixjehu huma kull hidma taghhom tkun imwarrba ghax qdiemet u holqu pittura, skultura, poezija u pulitika li jahsbu li tkun tinghogob fiz-zmien li gej. Sejhu kollox qadim, modern jew futurizmu.

Tkellimna fit-tul. Tkellimna fuq kull laqam ta' arti – medjovali, rinaxximentali ecc. Tkellimna fuq kull laqam ta' poezija – klassika, neo klassika ecc. Tkellimna fuq kull laqam ta' pulitika, monarkika, repubblikana sa tacerjana. Tkellimna fuq kull laqam ta' religjon – minn Trent sa qabel il-Koncilju Vatikan jew wara.

X'sibna?

Sibna li dak li trid id-dinja tal-lum, dak li qed tistenna ma hix arti moderna jew klassika, mhux poezija moderna jew xi haga ohra u mhux partit qadim jew modern... izda arti tajba, poezija tajba, partit tajjeb.

Ghandna bzonn it-tajjeb. It-tajjeb ma tistax tarmih biex tirrangah. It-tajjeb ghandek tibza' ghalih. Ghandek issostnih. Ghandek thaddmu. Mhux kif gie gie jew kif ghandek toghgob lil dak jew lill-iehor.

Il-Hamrija

M'hawnx haga qadima fid-dinja aktar mill-hamrija. Imma ma tistax tarmiha ghax qadima jew teqridha darba ghal dejjem ghax qadima. Jew tidfinha. Ghandek thaddimha. Ghandek tnaddafha.

Ghandek tuza bil-qies ghodda gdida. Ghandek tizra' biex tahsad. Ghandek tkun taf taqra temp tal-lum u izjed it-temp ta' ghada biex la tahlil u anqas tbeddel fehmtex. Tharisx lejn l-ghalqa ta' pajjiz iehor jew ta' hafna pajjizi. M'hemm klima internazzjonali ghal kull ghalqa lokali. Imma hemm it-tajjeb internazzjonali.

Nipproponu...

Meta gejna biex nitkellmu fuq sena gdida, bhala Maltin wasalna biex ma nithaddtux fil-plural biex ma nistennewx kollox minn haddiehor jew nistrieu fuq haddiehor. Ghalhekk kull wiehed qal:

Nipproponi li nfarrag l-imnikkta. Dan il-proponiment jitlob l-aktar haga mkasbra fis-socjeta' taghna. Tfarrag l-imnikket ma jfissirx tibni stampa sabiha ta' xi eroj li jaghti soluzzjoni ta' sahar. Ma tfissirx li tressaq in-niket fuq il-palk u tumiljah billi ggiegghlu juri fuq il-palk li ma jafx lil missieru jew li ma jafx jimxi. Programmi fuq kull televixin biex noffru lil xi marid vjagg ghal Lourdes (Tista' Tkun Int... Nies ta' Veru... Stejjer).

Jew tohloq imperu politiku jew imperu tal-medja fuq dan. Ma jfissirx li kulhadd ghandu jkun jaf li l-kumpanija offrietlek cekk biex thallas it-tebut ta' martek li mietet b'incident u taghmel reklam fittizju ta' kemm il-kumpanija thobb lill-haddiema taghha. Reklam fuq in-niket u lgwaj ta' haddiehor.

Infarrag l-imnikket infisser li

nkun spalla li maghha jista' jibki. Imma mhux dan biss. Imma xi haga aktar importanti. Irrid ukoll inkun bastun li nghinu biex jerga' jqum fuq saqajh.

Ma jfissirx li naghtih ghajnuna ta' mument. Naghtih huta meta hu bil-guh. Imma naghtih gasba halli hu jikseb il-hut. Ma jfissirx li nkun maktur biex fil-knisja, jew pjazza, jew f'union noqghod nixxuttalu d-dmugh, imma nig-gieza li ngieghlu jahseb fuq il-kawzi tal-gwaj tieghu... li ngHallmu fuq id-drittijiet li sup-post ghandhom jigu rispettati u kif jista' jiksibhom.

Niproponi li nhenn. Inhenn ma jfissirx naghti miz-zejjed biex intaffi l-kuxjenza. Nara x'ghandi zejjed fil-gwardarobba. Imma nara li min qed ibati jiehu dak li haqqu. La Alla u anqas in-natura ma kitbu li dak jew l-iehor ghandhom ibatu. Konna ahna li cahhadniehom ingustament id-dinjita taghhom.

Niproponi li jkolli l-ghatx ghal gustizzja u s-sewwa. Ghatx li jkiddni ghal min ikollu d-drittijiet imkasbra u ma ghandux vuci li flok nidhol ghalih b'kull rieda, intelligenza u esperjenza jew sahha inhallih jeghreq wahdu fl-ingustizzji u naljenah bil-bini ta' knejjes godda, headquarters, swali ecc biex inkun nista' naqbez ghalih ahjar u nghinu ahjar.

Anqas baqghalna ghatx ta' gustizzja meta anke d-drittijiet taghna stess huma mkasbrin. Jispicaw niesna minn fuq ix-xoghol u nkelmuhom fuq id-dejn nazzjonali – problema tal-pajjiz – meta hadd minn dawn ma kellu htija fil-gliegel ta' hela li bih tkabbar dan id-dejn. U tara l-kuntrast ta' protesti jew ittri

fil-gurnali ghax tbiddel triq ta' purcissjoni jew marc ta' festa, jew nies idoqqu l-hornijiet u jigru bil-borom ghax inqata' xi jumejn id-dawl jew l-ilma.

Tezisti wkoll passività kbira minhabba l-isfiducja fl-istituzzjonijiet tal-knisja, unions jew partiti. Sar accettat il-gideb, in-negligenza, l-indifferenza, id-diskriminazzjoni. Sar kollox permissibbli. L-aqwa li jkollna success fis-Sinodu ta' mitt kummissjoni, b'mitt isem differenti ta' professuri, lekcerers, managers, organizzaturi ta' seminars fl-aqwa lukandi u b'mijiet ta' familji u nies li ma nafuhomx ghax ma rriduhomx. L-aqwa li jkollna success fil-festa bil-kardinali u ministri u deputati f'kull opportunità fejn hemm ritratt. L-aqwa li jkollna konferenza generali mimlija xeni, armar, fjuri, ambaxxaturi u mistednin. L-aqwa li nirbhu l-elezzjoni.

Ma baqax ukoll ghatx ta' gustizzja minhabba individwalizmu estrem li nahdem sakemm jien tajjed u sakemm jien minn fuq. Konsumerizmu li nuri bi bzonn dak li mhux ta' bzonn... nepotizmu li jehlisna minn qabel minn kull saram li jkun gej fuq azjenda, kumpanija, skola. Legalizmu falz u farizew ta' regoli, kanoni, ligijiet fejn jaqbel lilna u lil min hu maghna.

Insofri minhabba fis-sewwa

Niproponi li nsufri minhabba fis-sewwa. Ma nghix bil-miftuh u ma noffendix opinjonijiet ta' politika differenti ghax mhux agir demokratiku, imma jekk ma nsibx xoghol qabel nirghan il-vot tieghi, allura nirghanu.

Niproponi konversjoni, jigifieri li nibdel id-dinja ta' madwari bil-mod li nghix billi immantni l-gustizzja akkost li nbati. Akkost li ma nitla' qatt targa jew tnejn minn fuq dahar haddiehor.

Akkost li tbat donnhia thassret mill-katekizmu ta' kulhadd. Donnu li tirnexxi fil-hajja sar l-ikbar kmandament. Donnu m'ghadhiex tghodd il-weghda ta' Gesù Sidna li jekk taghmel is-sewwa ssib min jobghodok fost shabek.

Dan il-proponiment li se naghmel jien u se jaghmlu shabi tal-Laboratorju tal-Paci. Din l-isfida li ghandna quddiemna. SFIDA LI MA TINTLAHAQX bis-sahha ta' xi pultruna gholja. Ma tintrebahx bil-voti b'semplici elezzjoni jew b'maraton televizivi. Mhux ghal din is-sena l-gdida jew ghal ta' warajha imma ghal kemm indum haj. U nitlob 'l Alla jghini u lil San Frangisk ikattar.

Il-Papa dwar l-Ewkaristija u l-Eżempju ta' Santa Klara

MARIE CARMEL SALIBA OSC

F'Hamis ix-Xirka 2003, fil-25 Sena tal-Pontifikat tal-Papa Ġwanni Pawlu II u fis-Sena tar-Rużarju, il-Papa ffirmat l-Enċiklika 'ECCLESIA DE EUCHARISTIA'. B'hekk huwa kompli mal-wirt li h alla lill-Knisja fl-okkażjoni tal-Ġublew tas-Sena 2000 bl-Ittra Appostolika 'Novo Millennio Enuente' u f'Ottubru 2002 permezz ta' l-Ittra Appostolika 'Rosarium Virginis Mariae'. Il-Papa qasam din ir-riflessjoni Ewkaristika profonda mal-Knisja kollha b'radd ta' hajr lill-Mulej għad-don ta' l-Ewkaristija u tas-Saċerdozju : 'don u misteru'.

Xi punti li laqtuni mill-Enċiklika dwar l-Ewkaristija

Il-Knisja tiehu l-hajja tagħha mill-Ewkaristija. Fl-Ewkaristija hemm il-ġid kollu spiritwali tal-Knisja : Kristu nnifsu. L-Ewkaristija hija teżor imprezzabbli. Fis-Sagrificċju tal-Quddiesa, Kristu joffri lilu nnifsu b'don lil Missier għas-salvazzjoni tagħna. Il-Quddiesa la żżid u lanqas timmultiplika s-sagrificċju tas-Salib u l-misteru tal-Qawmien, imma tagħmilhom prezenti. L-Ewkaristija għandha karattru universali u kosmiku. Tgħaqqad l-art mas-sema. Hija l-ghana mill-aktar prezzjuż li għandha l-Knisja fil-vjaġġ tagħha tul l-istorja. Dan il-hobż haj huwa l-ghajxien li jagħti l-hajja lill-Knisja u li jibni lill-Knisja permezz tat-Tqarbin.

L-Adorazzjoni Ewkaristika

Il-Papa jżid jgħid li l-qima ta' l-Ewkaristija barra l-quddiesa hija ta' valur bla qies għall-hajja tal-Knisja. Li tgħaddi l-hin ma' Ġesu' fl-Ewkaristija u th oss l-imħabba bla tarf li hemm fil-Qalb ta' Ġesu' huwa pjaċir. Li titkellem ma' Ġesu', li tagħmel l-adorazzjoni fis-skiet b'imħabba mill-qalb quddiem

Kristu fis-Sagrament ta' l-Altar huwa wkoll bżonn. Il-Papa jistqarr li l-esperjenza personali tiegħu hi li mill-Adorazzjoni Ewkaristika huwa jikseb qawwa, faraġ u appoġġ. Din il-prattika hija mfahħra u rakkomandata mill-Maġisteru u mwieżna mill-eżempji tal-qaddisin.

L-Eżempju ta' Santa Klara ta' Assisi

Santa Klara ta' Assisi (1193-1253) hija l-Omm u l-Fundatriċi tas-Sorijiet Klarissi. Din is-sena, hija taghlaq 750 sena mid-dhul tagħha fil-glorja tas-sema. Sa mis-Seklu 13, ikoni tal-qaddisa juruha qed iżzomm f'idha pissidi f'atteġġjament ta' adorazzjoni umli. F'ikonografija li dehret aktar tard, hija qed iżzomm f'idha l-ostensorju. Imma fi żmien Santa Klara, l-ostensorju kien għadu ma bediex jintuża. Dan is-simbolu tal-hajja spiritwali ta' Klara juri li f'ghajnejn in-nies ta' żmienha, l-adorazzjoni ta' Kristu mohbi taht l-Ispeċi Ewkaristiċi kienet nota dominanti fil-hajja kontemplattiva tagħha. Fil-fatt, l-Adorazzjoni Ewkaristika kellha post importanti fil-hajja spiritwali tal-Knisja fil-bidu tas-Seklu XIII u dan wassal biex fl-1264 il-Papa Urbanu IV approva ufficijalment l-festa tas-Santissimu Sagrament.

Il-Fidi Qawwija ta' Santa Klara fl-Ewkaristija

Santa Klara kellha fidi qawwija u fiduċja shiha f'Ġesu' fl-Ewkaristija. LejH kienet tirrikorri kuljum u f'kull bżonn. Fil-Proċess ta' Kanonizzazzjoni, l-ewwel xhud, Sr Pacifica, qalet: 'L-Omm qaddisa kienet titlob kollha heġġa u bla waqfien...' Ir-raba' xhud, Sr Amata, stqarret: 'Kienet dejjem mehdija fit-talb u l-kontemplazzjoni. Meta kienet tiġi lura mit-talb, wiċċha kien jidher leqqien, u kien ikun sabih aktar mix-xemx. Kliemha kien ta' hlewwa li ma titfissirx...'

Fil-hajja ta' Santa Klara niltaqghu wkoll ma' grajjiet mirakuluži li juru l-fidi qawwija tagħha fl-Ewkaristija. Insemmu xi whud.

❑ **L-Ikla ta' l-ghageb**

Is-sitt xhud fil-Proċess, Sr Cecilia, tirrakkonta li darba minnhom, meta kien fadal biss nofs hobża gh as-Sorijiet kollha - billi n-nofs l-iehor kien intbagħat lill-patrijiet li kienu jaqdu lis-Sorijiet spiritwalment u materjalment - il-Madre qaltilha biex tqatta' hamsin porzjon minn dik in-nofs hobża, u tqassamhom lis-Sorijiet li kienu diġa' ntabbu fuq il-mejda għall-ikel. Imbagħad Sr Cecilia qalet lil Madre Klara : ' Biex jirnexxili nohroġ hamsin porzjon minn din in-nofs h obża, jehtieg li jsir il-miraklu ta' meta l-Mulej kattar il-hames hobziet u żewġ hutiet!' Izda Santa Klara qaltilha : 'Mur u għamel kif għedlek'. Fil-*Il-Leggenda ta' Santa Klara Verġni*, Tumas minn Celano jkompli r-rakkont b'dan il-kumment : 'Il-bint haffet u marret biex tagħmel il-kmand ta' Ommha, u l-Omm haffet tagħmel talbiet herqana lil Kristu għal uliedha.' U ġara li l-Mulej kattar dak il-hobż b'tali mod li hija qattgħet hamsin biċċa kbira u tajba, kif kienet ikkmandatha tagħmel Santa Klara.

❑ **Il-Monasteru meħlus mis-Saraċini**

Il-fidi ta' Santa Klara fl-Ewkaristija dehret mill-aktar qawwija f'Settembru 1240 meta t-truppi tas-Saraċini u Tartari fl-eżerċitu ta' l-Imperatur Federiku II marru biex jattakkaw Assisi u dahlu fil-klawsura tal-Monasteru. Is-Sorijiet ġrew imwerwra għand il-Madre Klara li kienet fis-sodda marida serjament. Hija baqgħ et kalma u 'giegħelithom iġibuha quddiem id-dahla tar-refettorju, u jġibu l-kaxxa ż-żghira tal-fidda u l-ivorju li fiha kien jinżamm is-Sagrament Imqaddes ta' Ġisem il-Mulej Ġesu' Kristu. Inxtehtet minn tulha fl-art titlob, u bid-dmugħ f'għajnejha qalet fost hwejje ġ ohra "Mulej hares lil dawn il-qaddejja tiegħek, għax jien ma nistax niproteġihom". Dan stqarritu Sr Fran-

cesca, it-tmien xhud fil-Proċess ta' Kanonizzazzjoni, li flimkien ma' Sr Illuminata għenu lil Santa Klara biex tinzel quddiem id-dahla tar-refettorju u li kienu hemm qrib tagħha. Sr Francesca kompliet tgħid li imbagħad 'semgħet lehen ta' hlewwa tal-ghageb li qal: "Jiena nh ariskom dejjem". Klara imbagħad talbet għall-belt u

qalet: " Mulej, ha jogħġbok tiddefendi wkoll lil din il-belt". L-istess lehen reġa' nstema' u qal: " Il-belt ikollha ssofri hafna perikli, imma tkun imħarsa". Imbagħad Klara daret lejn is-Sorijiet u qaltihom : "La tibzghux, għax jien inkun garanti għalikom, biex intom ma ġġarbu ebda hsara la issa u lanqas 'il quddiem

biex tkunu tistghu tobdu l-kmandamenti ta' Alla''. Is-Saraċini telqu, imbaghad, bla ma ghamlu deni jew h sara.'

❑ **Assisi mehlusa mill-gerda**

Fl-1241, Vitale d'Aversa attakka l-belt ta' Assisi u xi hadd qal lil Klara li Assisi kienet ser iċċedi. Klara sejhet lis-Sorijiet u qaltilhom : "Ahna rċievejna hafna ġid minn din il-belt, u ghalhekk ahna fid-dmir li nitolbu 'l Alla jharisha''. Dak in-nhar, is-Sorijiet ghaddewh fil-Kappella f'talb umli quddiem l-Ewkaristija, zammew l-astinenza u samu hobz u ilma. U ġara li l-ghada fil-ghodu l-armata, imkissra u megluba, telqet. (ara Proċ IX, 3)

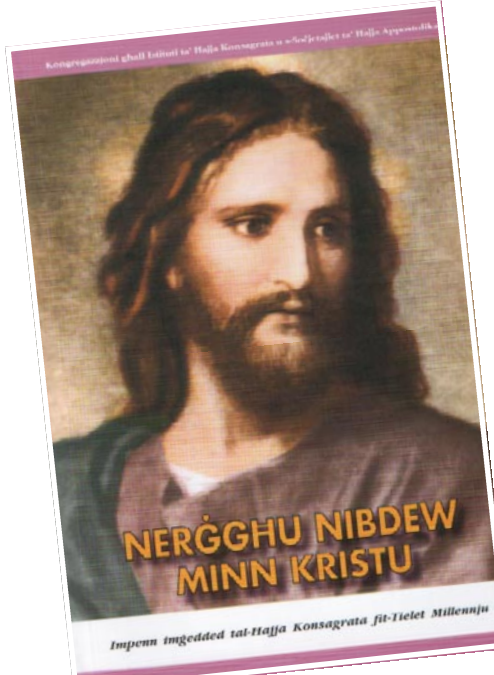
Il-Qima kbira ta' Santa Klara ghall-Ġisem Imqaddes tal-Mulej Ġesu'

Fl-ahhar marda taghha, Klara kienet titlob lis-Sorijiet iqajmuha u jqieghduha bilqieghda fis-sodda, u toqghod tinseġ. Mill-insiġ taghha, imbaghad, Klara kienet taghmel hafna korporali u boroż li jitqieghdu fihom, miksijin bil-harir jew bellus fin ta' kulur ahmar fil-vjola. Bil-kemm kellhom x'jieklu, imma ghall-Ġisem ta' Kristu li tant kienu jhobbu u jqimu, Santa

Klara u s-Sorijiet riedu jaghżlu l-isbah u l-ahjar. Wara li tibghathom biex jitbierku mill-Isqof, Santa Klara kienet tqassam il-korporali fil-knejjes kollha tal-belt u tad-djoċesi ta' Assisi. (Ara Proċ VI, 14 u Cel 28)

Il-Klarissi llum

Tul is-seba' sekli u nofs li ghaddew, il-Klarissi mad-dinja kollha komplew bit-tradizzjoni li juru l-imh abba mhegga ta' qalbhom ghal Ġesu' fl-Adorazzjoni Ewkaristika. Minbarra l-Liturġija tas-Sieghat u l-Quddiesa, il-Klarissi jaghmlu kuljum mill-inqas siegha u nofs talb fis-skiet u adorazzjoni quddiem Ġesu' espost taht l-Ispeċi Ewkaristiċi. Huma jressqu quddiem il-Mulej li jhobbna bla qies u li minghandu nirċievu kull ġid, ix-xewqat u l-bżonnijiet ta' dawk kollha li jixtiequ li jitolbu ghalihom. It-talb tas-Sorijiet Klarissi ma ghandux frontieri u limiti. Huma jitolbu ghall-familji, ghall-pajjiż, ghall-Knisja u ghad-dinja kollha. U Alla l-Missier, li jista' kollox, ixerred fuq id-dinja d-doni tal-grazzji tieghu : hniena u mahfra, paċi u fejqan. Il-fidi taghmel tajjeb ghal dak li ma jarawx is-sensi u l-qalb imdawwla mill-Ispirtu s-Santu, tara ċar fejn ma twassalx ir-raġuni.

FORMAZZJONI PERMANENTI

Fl-okkazjoni tal-festa tal-Konversjoni ta' S. Pawl, Patrun tal-Provincja u tal-Ministru Provincjal, nhar is-Sibt 24 ta' Jannar, waqt laqgħa soċjali li saret għall-Ahwa kollha tal-Provincjal fil-kunvent tal-Belt, Fra Paul Galea qassam kopja tad-dokument *Nerġġhu Nibdew minn Kristu* - Impenn imgedded tal-Hajja Konsagrata fit-Tielet Millenju. Dan id-dokument tal-Kongregazzjoni għall-Istituti ta' Hajja Konsagrata u s-Socjetajiet ta' Hajja Appostolika ġie ppublikat nhar id-19 ta' Mejju 2002. Peress li d-dokument jitlob diskussjoni komunitarja f'kull sezzjoni tiegħu, Fra William Axiaq OFM Cap. hejja 5 paġni ta' mistoqsijiet. Ghodda tajba għall-Kapitli ta' Tigdid!

KAPITLU TA' TIGDID

SR MARIA ANTONIA (Lucia Tripoli)

15-4-1906 – 22-10-2003

80 SENA TA' HAJJA KONTEMPLATTIVA

MARIE CARMEL SALIBA OSC

Nhar l-Erbgħa, 22 ta' Ottubru 2003 fl-10.35 a.m. l-ghaziza oħtna Sr Maria Antonia qatgħet xewqitha u l-Għarus Divin ġie għaliha fl-eta' ta' 97, wara 80 sena ta' hajja reliġjuża mal-Klarissi f'Malta u 78 sena ta' professjoni reliġjuża. Hija mietet b'fama ta' soru qaddisa. Kien ilha 14-il sena fis-sodda u mis-sajf 2003 saħhitha bdiet sejra lura. Qabel mietet kien qed jassistiha P Twanny Chircop OFM li kien fil-Monasteru biex iqarar lis-Sorijiet. Fil-ġranet ta' qabel, Sr Maria Antonia rċiviet darbtejn is-sagrament tal-morda mingħand il-Kappillan tagħna P Julian Sammut OFM.

Signorina Lucia Tripoli twieldet fi Bronte, Sqallija fil-15 ta' April 1906, bint Vincenzo Tripoli u Annunziata mwielda Caraci. Kellha huha jismu Alfio. Fl-istorja tal-vokazzjoni tagħha li kitbet hija stess bejn 1985 meta kellha 79 sena u 1987, hija tirrakkonta li ta' 6 snin kienet tixtieq tkun Reliġjuża bħas-Sorijiet Sależjani li kienet taf. Ta' 11-il sena, saċerdot li marret għandu biex tixtri labtu tad-Duluri hajjarha ssir reliġjuża u hija dritt iddeċidiet li hekk tagħmel u marret lura d-dar b'emozzjoni qawwija u mbikkija stqarret ma' ommha x-xewqa tagħha.

Ta' 14-il sena ppruvat tidhol mal-Karmelitani f'Palermo imma peress li l-familja tagħha kienet fqira ma kellhiex dota biex tagħmel dan. Għalhekk dahlet mas-Sorijiet tal-Vizitazzjoni f'Palermo bħala soru konversa fit-28 ta' Diċembru 1921. Wara sena u xahar bdiet thoss li postha kien f'Ordni iehor. Żammet dan il-hsieb sigriet imma s-Superjuri tagħha kienu ta l-istess fehma u fil-25 ta' Settembru 1922 bagħatuha d-dar għax deheril-

hom li għaliha l-hajja ta' soru konversa kienet iebes sa wisq u saħhitha ma kinitx tippermetti.

Ommha kienet mejta, u lura d-dar kienet tieħu hsieb id-dar, missierha u huha Alfio. Aktar tard missierha żżewweġ għat-tieni darba u kellu tfal oħra : Annunziata, Luigina u Giacomo. Lucia kienet tghallem il-katekizmu darbtejn fil-ġimgħa u tkanta fil-knisja ma' tfajla oħra. Kienet ukoll tmur il-laqgħat tal-Figlie di Maria u permezz tal-h abiba tagħha Skolastika saret taf bil-Klarissi ta' Malta li kien qalilha bihom Patri Kappuccin. Lucia ddeċidiet li tidhol magħhom u gh'alhekk id-direttur spiritwali tagħha kiteb lill-Klarissi f'Malta u Lucia ġiet aċċettata. Dik il-h abta fl-4 ta' Ottubru 1922 mietet il-Madre Badessa u Fundatrici tal-Klarissi f'Malta, Mere Saint Joseph u warajha laħqet Badessa Mere Saint Jean.

Fl-24 ta' Ottubru 1923, Lucia halliet lill-familja tagħha fi Bronte, telqet lejn Catania u kompliet sejra Sirakuza biex taqbad il-vapur lejn Malta. Xhin ġiet biex tirkeb il-vapur saret taf li kellha bzonn passaport. Lucia kien mingħaliha li Malta tagħmel parti mill-Italja. Għalhekk il-lejl għaddietu għand waħda Sinjura li tagħha l-konfessur taha l-indirizz tagħha f'kas li jinqala' xi haġa. L-ghada kitbet lill-konfessur biex jagħmlilha passaport u jibgħ atulha u sadanittant baqgħet toqgħod ma' dik is-Sinjura f'Sirakuza. Hija qabdet il-vapur 'Lubiana' lejn Malta fit-28 ta' Novembru 1923 fit-8p.m. u waslet Malta l-ghada fil-5.30a.m. fejn sabet jistennewha fix-Xatt tal-Belt żewġ Sorijiet Klarissi. Hija ġiet milqugħa fil-Kunventin ta' Strada Carmine f'San Giljan.

Sena wara, fid-29 ta' Novembru 1924, kellha l-eżami kanoniku mill-Vigarju tar-Reli ġuzi, Mons Luigi Attard, u hadet il-libsa ta' Soru Klarissa bhala Soru Esterna bl-isem ta' Sr Marie Antoinette Jeanne du Sacre-Coeur. Il-Professjoni Temporanja għamlitha f'idejn il-Madre Badessa Mere Marie Claire fit-3 ta' Diċembru 1925. Kellha 19-il sena.

Wara li kien ilha 5 snin soru esterna u 3 snin professa, hasset li kellha vokazzjoni ta' soru klawstrali. Dahlet fil-klawsura ta' 22 sena. Kienet il-festa ta' Kristu Re ta' 1928. Hija re ġgħet għamlet il-postulantat u meta fil-11 ta' Frar 1929 hadet il-libsa bhala Soru tal-Klawsura, l-isem tagħha sar Sr Marie Antoine de l'Enfant Jesus. Sr Marie Antoine kienet sensibbli hafna u attakkata mal-Madre li kienet ukoll il-Majjistra tan-Novizzi. Imma Ġesu' helisha minn dan l-irbit biex thobb lilU biss. Il-qaddisa preferita tagħha li qaghdet taħt il-protezzjoni tagħha u habirket biex timitaha kienet Santa Tereżina tal-Bambin Ġesu'. Sr Marie Antoine tirrakkonta li għaddiet minn żmien ta' aridita' imma tghallmet bil-mod thobb lil Ġesu' u tagħmel kollox, anke l-iċken servizz għall-oħrajn, b'imħabba għal Ġesu' u b'intenzjoni retta. Bil-permess tal-konfessur hija hadet vot li tagħmel kollox għall-imħabba pura ta' Ġesu'. Hija kienet toffri s-sofferenza tal-ġisem tagħha b'don ta' mħabba għall-erwieh tal-purgatorju u għall-midinbin.

F'Diċembru 1985 hija għalqet 60 sena ta' Professjoni. Il-festa ġiet posposta għal wara l-Ghid u saret fis-7 ta' April 1986, li habtet il-festa tal-Lunzjata. Issa Sr Marie Antoine kellha 80 sena u bdiet tiltewa u tbatl artrite. Hija kienet tieħu hsieb ir-refettorju u tghin fix-xogħol tal-ħjata. Kienet bniedma kalma u fl-istess hin bieħla u eżatta fix-xogħol.

F'Jannar 1987 il-konfessur tagħna Fr Raymond Camilleri OFM amministra is-

sagrament tal-morda lilha u lil 5 sorijiet oħra anzjani. Sentejn wara, Sr Marie Antoine spiċċat fis-sodda minħabba ferita li kellha f'riġlejha. Din il-ferita damet 3 snin biex fieqet u dawn kienu tliet snin diffiċli hafna għal Sr Marie Antoine, imma imbagħad aċċettat irrieda t'Alla għaliha. Minn ġos-sodda kienet issegwi b'fedelta' l-orarju tal-komunita'. Kienet bniedma interjuri ta' talb. Tassew eżemplari. Bhala xogħol kienet tghin fit-tiswija tal-hwejjeġ u tagħmel labtijiet żgħar forma ta' qalb li kienu tant iferrħu lill-benefatturi. Hija qatt ma kienet tgerger, dejjem bi tbissima fuq wiċċha u tilqa' bil-ferħ, b'imħabba u b'xi ċajta lil dawk kollha li jżuruha. Kienet tifraħ b' mod speċjali bis-Sorijiet tan-novizzjat.

Fil-15 ta' April 1996 f'għeluq id-90 sena tagħha ċcelebrajna b'quddiesa ta' radd il-ħajr fil-Kor. Għad unur ta' Sr Maria Antonia l-quddiesa kienet bit-Taljan u qaddes P Ġwakkin Grech OFM li wara amministra s-Sagrament tal-Morda lil Sr Maria Antonia u lil 6 Sorijiet oħra anzjani. Fl-għeluq id-93 sena tagħha fil-15 ta' April 1999, fuq xewqa tiegħu stess, in-Nunzju Appostoliku ġdid, Mons Luigi Gatti, ġie jquddes fil-Kor tagħna quddiesa ta' radd il-ħajr ferriċi.

Il-funeral ta' Sr Maria Antonia sar il-Hamis 23 ta' Ottubru fl-4 p.m. u tmexxa mill-Ministru Provinċjal P Pawl Galea OFM. Hadu sehem ukoll Aħwa Franġiskani, xi saċerdoti u ħbieb tal-komunita' li kienu jafu wkoll lill-maħbuba anzjana tagħna. Hija tinsab mid-funa fil-qabar numru 3 fiċ-ċimiterju tagħna fil-ġnien.

**All the camels in the world
are not enough to buy a
friend.**

RITRATTI TAL-FUNERAL TA' FRA GUILLERMO SALGADO OFM

On Thursday, December 18th a wake service and vigil were held at St. Gertrude Church. The vigil went on non-stop throughout the night. On Friday, two Masses of Christian Burial were celebrated. The first, celebrated by Bishop *Maurus Muldoon*, with a gymnasium filled with more than 4,500 people. On Friday evening a wake service and vigil were conducted at Instituto San Francisco. On Saturday morning, His Eminence, Oscar Cardinal Rodriguez, celebrated Mass along with Bishops *Muldoon* and *Camilleri*, Provincial Minister *Robert Campagna*, Vicar *Patrick Boyle* and 18 concelebrants.

Photos (counterclockwise)

- Guillermo's sister (second from left) is comforted by friends
- Foundation President *Rafael Fernandez* with Bishop *Muldoon* and the Provincial Minister at the graveside.
- Pallbearers carry Guillermo's coffin to its place of rest.
- Scenes from the Mass at the Instituto San Francisco:
 - Cardinal Rodriguez and *Rafael Fernandez* attend to the body of Guillermo
 - Cardinal Rodriguez is flanked by Bishops *Muldoon* and *Camilleri*

Fit-18 ta' Diċembru 2003, erba' t'irġiel armati assaltaw u qatlu lil huna Fra Guillermo Salgado, OFM. L-assalt fuq Fra Guillermo sar xi l-10.00 p.m. fid-dar ta' l-anzjani li ġgħib l-isem *Paz y Bien* u li tagħha kien d-direttur.

Rapporti jindikaw li huwa ġie attakkat fil-kamra tiegħu. Huwa ssilet mal-hallelin sakemm b'daqqa b'oġġett iebes ġie mitluf minn sensieh. Huwa instab mejjet b'erba' tiri ta' pistola. L-ewwel tir għadda mill-polz ta' jdejh u l-balla nstabet mal-hajt tal-kamra. It-tliet tiri l-oħra ġew sparati f'dahru, f'qalbu u f'ghonqu. Anzjan li pprova jghin lil Fra Guillermo safa ferut. Il-hallelin telqu mid-dar b'somma ta' \$3,000.

Fir-ritratti barra Mons. Robert Camilleri, OFM jidher ukoll Fra Angelo Falzon, OFM.

THE TIMES, MONDAY, JANUARY 12, 2004

Tribute to a priest

I came from Malta to Australia many years ago. I am proud of my Maltese heritage and am delighted to read in the local papers about my co-nationals who hit the headlines for the praiseworthy services they perform.

I wish to bring to your notice a veteran Maltese priest who has rendered 50 years of successful pastoral work as chaplain of the Maltese migrants in the US, Canada, and Australia, as parish priest of Australian parishes and as an academic of note.

He is a Franciscan, Fr. Sebastian Camilleri, OFM, formerly of Adelaide SA and presently serving as chaplain of Assisi Centre in Victoria.

Fr. Camilleri has an LTh, an MA and a PhD apart from tutoring experience. A writer of several books, his recent articles of a theological and liturgical nature, published in the cultural-religious magazine D 2000, captured the admiration of clergy, hierarchy and laity alike, Australia-wide. He made an honourable name for himself and for Malta.

Both civic and Church authorities acknowledged with deep appreciation the priestly, literary and social contributions to Church and community and to society at large Fr. Camilleri tendered with dedication through the years.

In 1981, Fr. Camilleri was one of the first to be honoured with coveted Order of Australia Medal and, in 1997, on his priestly jubilee, he was presented by the South Australian government with singular Gold Medal for outstanding services to the local multicultural Church and society.

Versatile in a number of languages, Fr. Camilleri's articles about current and pertinent topics are well read by many readers.

Fr. Camilleri excelled as a model Maltese priest overseas among migrants, as a worthy ambassador of Malta and as an asset to the Catholic Church. The work of this zealous priest deserves to be promoted and, I dare say he deserves to be promoted and, I dare say, he deserves an award from the Maltese government in recognition of his services to thousands upon thousands of Maltese migrants who always held high esteem his name and work.

Philip Tabone,
Victoria, Australia

KONTRAKURRENT, IN-NAZZJON, IL-HAMIS, 1 TA' JANNAR 2004

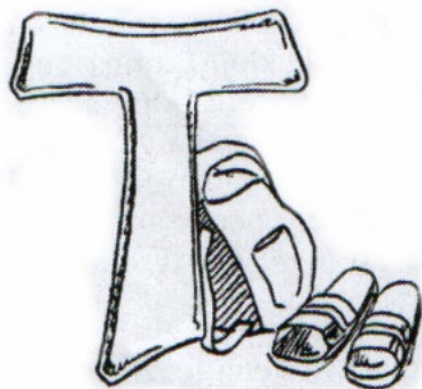
Dwar il-klandestini

U fl-ahharnett tislma lil Patri Dijonisju Mintoff, OFM. Kien ilu sentejn jistinka biex il-klandestini detenuti jinghtaw il-liberta'. Dawn l-isfortunati, Eritrej u Etjopi, mahruġin minn pajjiżhom, kienu talbu stat ta' refuġjati, li ncahdilhom. Issa hafna minnhom inhelsu.

Rapport tal-Kummissarju għall-Jeddijiet Umani tal-Kunsill ta' l-Ewropa kien wissa dwar il-mod "xokkanti" ta' kif kienu qeghdin jinżammu dawn in-nies f' Malta.

Detenuti għad hemm ohrajn. Xi whud qed jinżammu anki fl-Isptar Monte Carmeli. Għad jonqoshom l-interventi ta' l-angli kustodji.

Mario Azzopardi

L-EPIFANIJA GĦAND IL-KLARISSI

Ta' kull sena, fis-6 ta' Jannar, il-Provinċja tiċċ elebra l-festa ta' l-Epifanija tal-Mulej għand l-Aħwa ta' II Ordni. Numru tassew sabiħ ta' patrijiet flimkien mas-sorijiet iċċelebraw l-Ewkaristija, li kienet immexxija mill-Ministru Provinċjal Fra Paul Galea, OFM. Fl-omelija huwa sahaq li l-ghixien ta' tlett voti hija l-aqwa manifestazzjoni li nistghu nagħtu għaladarba aha gejna kkon-sagrati lill-Mulej.

Il-Badessa Rose These Ellis, tkellmet dwar id-don tal-hajja religjuza u kif il-konsagrazzjoni tagħna tgħaq-qadna flimkien. Hija rreċiprokat ukoll ir-radd ta' hajr għas-servizz u x-xhieda li l-Aħwa qed jagħtu.

FESTA

tal-Patrun tal-Provincja u tal-Ministru Provincjal

Nhar is-Sibt 24 ta' Jannar, fil-fraternita' tal-Belt giet iccelebrata l-festa tal-Konverzjoni ta' San Pawl, festa tal-Patrun tal-Provincja u tal-Ministru Provincjal Fra Paul Galea, OFM. Numru sabih ta' patrijiet hadu schem f'din il-festa. Il-Ministru Provincjal f'kelmtejn ta' l-okkazjoni huwa sahaq fuq il-htiega tal-konverzjoni fil-hajja ta' kull wiehed mill-Ahwa!

Mix-xellug ghal-lemin:

Mark Enriquez, Ellia Vella, Ġwann (Felicjan) Azzopardi, Edward Zammit, Marcellino Meilaq, Ugo Enriquez, Bernard Bartolo, Samwel Abela, Gabriel Micallef, Ġustinu Sciortino, Adjutu Mallia, Eddie (Ewsebj) Pace u Ewġenju Anġlu Fenech

FORMOLA UNO

Fid-9 ta' Jannar 2004 saret laqgħa ma' Mr. Joe Gerada, Chief Executive SWDP dwar id-Dar Frate Franceso. Għal din il-laqgħa, barra l-Ministru Provinċjal Fra Paul Galea, OFM kien hemm ukoll Fra Ġwann Azzopardi OFM, Retur tal-kappella Beatu Nazju Falzon u s-Segretarju tal-Provinċja Fra Marcellino Micallef, OFM.

Mr. Joe Gerada saħaq li d-dar għalqet b'mod temporanju. In-numru ta' tfal kien dejjem ta' 5 jew 6, li minħabba problemi partikulari lanqas jistgħu jgħixu f'istituzzjoni normali. Kull wie hed mit-tfal kellu social worker. Għalhekk ġie deċiż li fil-futur qarib id-Dar Frate Franceso se tkun drop in centre, miftuħa bejn 6.00 p.m. u 11.00 p.m. Se toffri servizz tailor made u ambjent aktar milli programm. Kull tifel ikollu social worker personali, youth worker u l-ikla ta' filgħaxija, filwaqt li matul il-jum se jkun impenjat f'istituzzjoni oħra bħal xogħol u tagħlim ta' sengħa. Għalhekk id-dar mhux se tkun wahda residenzjali, iżda tlett agenziji flimkien l-APPOGG, PROPATION u SEDQA se jinholoq out reach programm. Matul il-lejl dawn it-tfal se jmorru Osanna Pia jew Suriet il-Bniedem.

FL-ISPIRTU TA' ASSISI

Wara ċ-ċelebrazzjoni ekumenika li kienet saret fil-knisja tagħna tal-Belt bħala parti miċ-ċelebrazzjonijiet f'għieħ il-Beatu Nazju Falzon, fl-okkazjoni tal-Ġimgha ta' talv għall-ghqda ta' l-Insara, il-Kummissjoni Ekumenika ta' l-Arċidjoċesi għazlet li tagħmel iċ-ċelebrazzjoni ekumenika li ssir ta' kull sena fil-knisja ta' Santa Marija ta' Ġesu', il-Belt. Din iċ-ċelebrazzjoni ssir darba fi knisja katto-likka u s-sena ta' wara fi knisja li mhix katto-likka. Meta ssir fi knisja katto-likka, il-predikatur ma jkunx katto-likku. Din is-sena wara l-qari tal-kelma ta' Alla pprietka r-Rev. David Morris tal-knisja ta' l-Iskoċċ izi. Iċ-ċelebrazzjoni saret bl-Ingliż u l-knisja kienet mimlija b' rapprezentanti mid-diversi komunitajiet insara preżenti f'Malta.

Wara ċ-ċelebrazzjoni, kulhadd kien mistieden għal agape fraterna. Il-*ministers* li jiffur-maw il-*Malta Ecumenical Council* ingħataw mill-Gwardjan Fra Anton Farrugia medalja kōmmemora-tiva tal-Beatu Nazju Falzon.

Nhar is-Sibt 25 ta' Jannar, fl-istess knisja saret quddiesa bir-Rit Bizantin mill-Arkimadrita Mons. George Mifsud flimkien ma' Fra Anton li għandu l-fakulta' li jqaddes ukoll b'dan ir-rit. Il-quddiesa saret bil-Malti għajr xi ftit kant bil-Grieg. Dawk preżenti ġew mgħotija ktieb biċ-ċelebrazzjoni kollha.

JGĦIN FIL-VIŻTA KANONIKA TAL- KUSTODJA TA' L-ART IMQADDA EJJEW NITOLBU

Fra Noel jinsab f'Ruma, fejn qiegħed jieħu sehem fil-laqqgħa tal-Viżitaturi Ġenerali għas-sena 2004 mal-Ministru Ġeneral u d-Definitorju fil-Kurja. Hu se jkun l-Assistent Viżitatur ta' Fra Stefano Ottenbreit, l-ex-vigarju ġenerali ta' l-Ordni, li hu l-Viżitatur tal-Kustodja ta' l-Art Imqaddsa. Fit-2 ta' Jannar it-tnejn li huma kienu Ġerusalem, fejn kellhom laqqgħa mal-Kustodju u d-Diskretorju ta' l-Art Imqaddsa, biex ifasslu program tal-viżta. Il-Kustodja ta' l-Art Imqaddsa hi entità kbira fl-Ordni. Għandha 310 aħwa, imxerrdin f'ħafna kunventi f'Israel, it-Territorji Awtonomi Palestinjani, l-Eġittu, il-Ġordanja, is-Sirja, il-Libanu, Ċipru, Rodi, Milan, Ruma, Napli, Palermo, Madrid, Washington, Buenos Aires, u Montevideo. Fra Noel sejjer jgħin fil-viżta tal-kunventi ta' Israel u l-lvant nofsani kollu, u f'dawk ta' l-Italja u ta' Washington. Il-viżta se tibda fit-3 ta' Frar bil-kunventi ta' l-Eġittu u tal-Libanu, u tkompli mit-3 ta' Marzu sa l-aħħar ta' Mejju fil-kunventi l-oħrajn kollha. Il-Kapitlu Kustodjali se jibda fil-5 ta' Lulju, u fih se jintagħżel Kustodju ġdid, wara li l-Kustodju attwali, Fra Giovanni Battistelli OFM se jtemm is-sitt snin ta' kariga tiegħu. Fl-istorja tal-Provincja tagħna kellna Viżitatur tal-Kustodja ta' l-Art Imqaddsa fl-1965, meta Fra Alfons Marija Camilleri kien ġie magħżul bħala Viżitatur tal-Kustodja, u kellu bħala segretarju lil Fra Ivo Tonna.

ŻJARA FRATERNA

Matul ix-xahar ta' Jannar, il-Ministru Provincjal Fra Paul Galea għamel żjara fraterna lis-7 fraternitajiet tal-Provincja f'Malta u Ghawdex. Filwaqt li huwa wera l-apprezzament għall-impenn ta' l-aħwa fil-fraternita' u l-hidma pastorali diversa li qed iwettqu, huwa sahaq dwar il-htieġa ta' aktar impenn fil-hajja tat-talb, biex ma nhallux l-individwalizmu jfarrak l-ispirtu komunitarju u l-bżonn li nkunu sinjal fis-soċjeta' li aħna foqra tassew. Fi Frar u Marzu, il-Ministru Provincjal se jżur lill-Ahwa li qed jahdmu barra minn Malta, jġigifieri l-Honduras, il-Kanada u l-Ingilterra.

... *għall huna li halliena*

- Patri Franġisk Grech O.Carm, hu Fra Jack, li nghanad mas-Sacerdot ta' dejjem fl-eternita', fl-eta' ta' 77 sena.

... *għall-ħutna morda u naghmlu l-hin inżuruhom*

- Jane Ciantar, omm Fra Mark li tinsab rikoverata fl-isptar San Luqa.
- Albert Magro, missier Fra Stephen li ukoll jinsab l-isptar.
- Fra Alex Borg, OFM, li jinsab rikoverat fil-kunvent ta' Tas-Sliema.
- Fra Jack Grech, OFM, li jinsab fl-isptar San Vincenz de Paule. Sahħtu komplet dejjem teħzien.
- Fra Arturu Azzopardi, OFM u Fra Nerik Cassar, OFM li jinsabu fid-Dar tal-Kleru.

FESTI U BIRTHDAYS

F R A R

7. Fra Richard S. Grech	2. Fra Ġuzepp Micallef
10. Fra Pawl Galea
Fra Paul Attard	7. Fra Alfred Tabone
	14. Mons. S. Magro
	16. Fra Nerik Cassar
	19. Fra Arturu Azzopardi

Auguri u Xewqat Sbietk!

L-AHBAR

Kunvent Tal-Franġiskani
291, Triq San Pawl,
Valletta VLT 07
Tel. 21238218 Fax. 21231266
E-mail: provofm@vol.net.mt